

**GEMEENTE
HAARLEMMERLIEDE EN SPAARNWOUDE**

reg.nummer:	Ingekomen:	afdoening:
weeklijst/volgnr.:	notulen/volgnr.:	datum:
paraaf:		
Collegebesluit:		

ONDERWERP : Handhavingsplan Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz Haarlemmerliede en Spaarnwoude 2017

NAAM OPSTELLER : I. van Gijssel

PORTEFEUILLEHOUDER : R. van Haeften

AFDELING : BOB

RESULTAAT VOOROVERLEG:

Parafen:	Opmerkingen:
HOOFD AFDELING:	
PORTEFEUILLEHOUDER:	
CONCERNCONTROL:	
SECRETARIS:	

ONDERWERP : Handhavingsplan Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz Haarlemmerliede en Spaarnwoude 2017

Voorgesteld besluit:

1. Met ingang van 1 januari 2017 vast te stellen het Handhavingsplan Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz Haarlemmerliede en Spaarnwoude 2017.
2. Met ingang van 1 januari 2017 in te trekken het Heronderzoeksplan WWB, WIJ, IOAW, IOAZ en Bbz Heemstede, Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude 2010.
3. Dit collegebesluit ter informatie te sturen aan de Raad (C-stuk).

Voorgeschiedenis / aanleiding:

Het huidige Heronderzoeksplan dateert van 2010. Vanwege de inwerkingtreding van de Participatiewet en de Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ Haarlemmerliede en Spaarnwoude 2015 en andere ontwikkelingen in wetgeving en maatschappij is het wenselijk het huidige Heronderzoeksplan in te trekken en een nieuw plan vast te stellen. Voorbeelden van deze ontwikkelingen zijn de invoering van de Fraudewet in 2013 (met herinvoering van de bestuurlijke boete), de jaarlijkse wijzigingen in deze wet en een aantal nadere aanpassingen op het gebied van privacy, vooral rond de huisbezoeken en internetonderzoeken.

Toelichting:

Het huidige Heronderzoeksplan dateert van 2010. Vanwege de inwerkingtreding van de Participatiewet en de Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ Haarlemmerliede en Spaarnwoude 2015 en andere ontwikkelingen in wetgeving en maatschappij is het wenselijk het huidige Heronderzoeksplan in te trekken en een nieuw plan vast te stellen. Voorbeelden van deze ontwikkelingen zijn de invoering van de Fraudewet in 2013 (met herinvoering van de bestuurlijke boete), de jaarlijkse wijzigingen in deze wet en een aantal nadere aanpassingen op het gebied van privacy, vooral rond de huisbezoeken en internetonderzoeken.

Handhavingsverordening en handhavingsplan

De Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ Haarlemmerliede en Spaarnwoude 2015 bepaalt dat het college zorg draagt voor de rechtmatige en doelmatige uitvoering van de wet, waaronder de bestrijding van fraude en van misbruik en oneigenlijk gebruik. Het college maakt zoveel mogelijk gebruik van de middelen die de wet biedt om misbruik en oneigenlijk gebruik van deze wetten tegen te gaan. Dit handhavingsplan beschrijft op welke wijze het college de hieraan invulling geeft.

Om in de terminologie van de Handhavingsverordening te blijven wordt in dit nieuwe plan er voor gekozen om de benaming 'Handhavingsplan' te hanteren in plaats van Heronderzoeksplan. De Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ is in 2015 door de gemeenteraden vastgesteld en behoeft geen herziening.

Huidige werkwijze

Het huidige Heronderzoeksplan gaat uit van het volgen van de visie-elementen van hoogwaardig handhaven. De visie van hoogwaardig handhaven is dat door het optimaliseren van de dienstverlening naar preventie repressie minder aan de orde is. Door het geven van goede voorlichting over rechten, plichten en handhaving en het verzorgen van een klantgerichte dienstverlening, ontstaat acceptatie voor controle op maat en zo nodig terugvordering en daadwerkelijke sanctionering.

In het Heronderzoeksplan wordt beschreven op welke wijze getoetst wordt of een uitkering rechtmatig wordt verstrekt vanaf het moment van aanvraag, lopende de uitkeringsduur en op het moment van beëindiging van de uitkering. Ook wordt in het Heronderzoeksplan beschreven op welke wijze wordt omgegaan met het innen van mogelijke vorderingen en de wijze waarop de bijstand op onderhoudsplichtigen wordt verhaald. Naast periodieke controles wordt gewerkt met bestandvergelijkingen en risicoprofielen. Als een

uitkeringsgerechtigde voldoet aan een risicoprofiel vindt de periodieke controle vaker plaats en kan de wijze van onderzoek uitgebreid worden met bijvoorbeeld een huisbezoek. Hiernaast ontvangt iedere uitkeringsgerechtigde tweemaal per jaar een zogenaamd statusformulier ter invulling. In dit formulier worden vragen gesteld over inkomen en vermogen. Dit statusformulier is in de plaats gekomen van het maandelijks inkomstenformulier, voor die groep uitkeringsgerechtigden die geen inkomen hebben, dan wel over een vast inkomen beschikken.

Bij vermoedens van fraude wordt nauw samengewerkt met de gemeente Haarlem, waar sociale recherche- en handhaversdiensten worden ingekocht.

Het huidige Heronderzoeksplan maakt nog geen optimale verbinding met de doelmatigheid (de weg naar werk of maatschappelijke participatie). In verband met de begeleiding naar werk worden uitkeringsgerechtigden met een arbeidsverplichting tenminste éénmaal per jaar gesproken. Afhankelijk van de inhoud van het 'plan van aanpak' gebeurt dit zo vaak als nodig. In de nieuwe werkprocessen zullen rechtmatigheid en doelmatigheid meer dan nu aan elkaar worden gekoppeld.

Ontwikkelingen en bevindingen

De afgelopen jaren is er een aantal ontwikkelingen geweest, zoals de invoering van de Fraudewet (met herinvoering van de bestuurlijke boete) en een aantal nadere aanpassingen op het gebied van privacy rond de huisbezoeken en internetonderzoeken. Daarom is nu het moment om de werkwijze te spiegelen aan de nieuwe ontwikkelingen.

Hierbij is gebruik gemaakt van de expertise van een op het gebied van handhaving gespecialiseerd bedrijf (SV-Land). SV-Land concludeert in juli 2016 dat in het huidige Heronderzoeksplan geen sprake is van hiaten en dat de controle op rechtmatigheid is gewaarborgd. Wel zijn een paar aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen hebben betrekking op het heroverwegen van de risicoprofielen, het heroverwegen van het gegeven dat in de systematiek van het heronderzoeksplan niet iedereen jaarlijks op rechtmatigheid werd gecontroleerd, het overwegen om internetonderzoek in te voeren en het up to date houden van de kennis van de medewerkers op het gebied van fraudealertheid door het aanbieden van een training.

Deze aanbevelingen zijn in het vast te stellen Handhavingsplan verwerkt.

In het nieuwe Handhavingsplan willen wij de visie van hoogwaardig handhaven versterken en onze dienstverlening verder optimaliseren. Het aantal contactmomenten gaat voor alle uitkeringsgerechtigden omhoog. Behalve de controleaspecten worden de contactmomenten ook gebruikt voor het geven van voorlichting over rechten en plichten, re-integratiemogelijkheden, bijzondere bijstand en minimabeleid. De interne werkinstructie wordt hierop aangepast zodat iedere uitkeringsgerechtigde krijgt waar hij recht op heeft. Hiernaast zullen de teksten in de folders worden aangepast zodanig dat ook mensen die minder taalvaardig zijn die kunnen begrijpen. Omdat we op deze wijze meer aandacht hebben voor de individuele situatie van de uitkeringsgerechtigde zullen we eventuele onregelmatigheden sneller detecteren en bespreekbaar maken. Hiervan verwachten we ook een preventieve werking ten aanzien van mogelijke fraude.

Voorstel voor concrete uitwerking

Het voorstel is om de volgende acties op te nemen in het nieuwe Handhavingsplan:

1. Jaarlijks uitnodigen van alle uitkeringsgerechtigden

Jaarlijks uitnodigen van alle uitkeringsgerechtigden voor een specifiek rechtmatigheids- en doelmatigheidsgesprek, waarbij door de uitkeringsgerechtigden een uitgebreid inlichtingenformulier wordt ingevuld en ondertekend. De meeste klanten worden om diverse redenen (vanwege doelmatigheid of vanwege een aanvraag bijzondere bijstand) vaker gesproken dan eenmaal per jaar. Ook bij deze contacten mag de samenhang met de rechtmatigheid niet uit het oog worden verloren. Door deze werkwijze wordt rechtmatigheid nadrukkelijk een integraal onderdeel van alle klantcontacten.

2. Afschaffen risicoprofielen en statusformulieren

De risicoprofielen en de statusformulieren (die tweemaal per jaar werden verzonden) leverden in de praktijk nauwelijks een bijdrage aan het detecteren en verminderen van fraude. Doordat de rechtmatigheid in de nieuwe werkwijze vaker en nadrukkelijker aan de orde komt hebben de risicoprofielen en de statusformulieren dan ook nog maar zeer beperkte meerwaarde. Er wordt er daarom voor gekozen om niet langer met risicoprofielen te werken en de statusformulieren af te schaffen. Door bovenstaande maatregelen is de rechtmatigheid nog steeds in voldoende mate geborgd in de werkprocessen van de IASZ.

3. Bij fraudesignalen gebruik maken van de mogelijkheden tot het doen van een huisbezoek en het doen van internetonderzoek.

In het in te trekken heronderzoeksplan was al vastgesteld dat bij fraudesignalen een huisbezoek afgelegd kan worden als dit een meerwaarde kan hebben. Dit blijft in dit handavingsplan ongewijzigd.

Een nieuwe ontwikkeling is het uitvoeren van internetonderzoeken door sociale diensten. Het is opvallend dat veel persoonlijke informatie op het internet te vinden is. Internetsites als facebook, instagram en marktplaats worden tegenwoordig veelvuldig gebruikt en zijn voor iedereen vrij toegankelijk. Deze sites kunnen veel informatie opleveren (partners, woonadres, zakelijke activiteiten) en kunnen zo ondersteunend zijn bij het detecteren van onregelmatigheden.

In situaties waarbij sprake is van fraudesignalen én de uitkeringsgerechtigde is niet in staat om via een minder privacy belastende weg de twijfel weg te nemen kan gebruik gemaakt worden van het huisbezoek en van internetonderzoeken om duidelijkheid te krijgen.

4. Borging privacy: Gebruiken standaard VNG-protocollen voor huisbezoeken en internetonderzoek

De wet- en regelgeving rond privacy bij huisbezoeken is de afgelopen jaren een aantal keren op detail aangepast. De aanpassingen ten aanzien van de huisbezoeken zijn steeds in de werkwijze van de IASZ doorgevoerd.

Het gebruik door de overheid van internetonderzoeken is eveneens aan regels gebonden.

Om altijd over up-to-date protocollen te beschikken wordt voorgesteld om hiervoor de standaard VNG-protocollen te gebruiken. Hierdoor zijn de privacyregels geborgd.

5. Bijscholing personeel

Om bovengenoemde veranderingen goed te kunnen uitvoeren is het van belang dat het personeel van de IASZ goed wordt voorbereid. De consultants zullen periodiek worden geschoold en bijgeschoold ten aanzien van fraudealertheid, omgaan met agressie, technieken rond huisbezoeken, internetonderzoek en het blijven voldoen aan de privacy bepalingen.

Afgestemd met:

- **Afdeling**
- **Externe partij**

Financiële aspecten:

De invoering van een jaarlijks rechtmatigheids- en doelmatigheidsonderzoek voor alle klanten van het samenwerkingsverband betekent meer werk voor de consultants. In de oude situatie nodigde de IASZ jaarlijks 250 klanten uit voor de rechtmatigheidscontrole. In de nieuwe situatie wordt dit aantal verdubbeld. De beoogde nieuwe werkwijze is besproken met de consultants. Vastgesteld is dat de meeste uitkeringsgerechtigden sowieso meerdere keren per jaar worden gesproken, bijvoorbeeld in het kader van doelmatigheid of aanvragen bijzondere bijstand. Door het jaarlijkse onderzoek gelijktijdig met een van de overige gesprekken in te plannen wordt een deel van het extra werk gecompenseerd. Hiernaast wordt tijd bespaard door het afschaffen van de statusformulieren en verwachten we hierdoor een daling van het aantal boeteprocessen. De IASZ verwacht dan ook dat de gewijzigde werkwijze binnen de formatie uitgevoerd kan worden.

Juridische aspecten: n.v.t.

Communicatieve aspecten:

- publicatie in de krant: ja
- opname in CVDR: ja

De IASZ zorgt aanvullend voor gerichte bekendmaking bij de doelgroep.

Gevolgen / relatie met Horizon en Stip: n.v.t.

Verdere procesgang:

- bijlagen** :
- Handhavingsplan Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz Haarlemmerliede en Spaarnwoude 2017
 - Protocol Huisbezoek
 - Protocol internetonderzoek

Halfweg, 13-12-2016